

Zitierhinweis

Hlaváček, Ivan: Rezension über: Jerzy Kaliszuk / Aneta Pieniądz / Piotr Węcowski / Krzysztof Skwierczyński, *Clavis scriptorum et operum Medii Aevi Poloniae*. 1, Kraków: Homini, 2019, in: *Český časopis historický*, 2021, 1, S. 192-193, <https://recensio-stag.lorax.sylab.com/r/44fbc246adde4cf5b103a9b8374b7f20>

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

expertům v obsáhlém anglickém resumé (s. 399–444). Autor zasazuje nález do širšího kontextu vývoje české mince na konci 10. století. Práce je doplněna cenným soupisem zahraničních depotů, obsahujících české mince. Souboru dominují denáry ethelredského typu, které tvoří 49,53 % z určených kusů (683 ks). O jejich ražbu se dělila Praha (62,38 %) s Vyšehradem (37,62 %). Následují denáry typu ruksa/kaplice, reprezentující 37,9 % (523 kusů). Výrazně menší podíl (152 ks) zaujímá pak skupina ruksa/kříž s 11 %. Podobné rozložení kopírují i ty zlomky, jež nejsou určitelné jako jednotlivé typy – i zde tvoří největší díl denáry ethelredovského typu (58 %). Na základě rozboru celého depotu Lukas předkládá preciznější relativní chronologii jednotlivých mincovních typů sklonku 10. století, když chýšský nález pečlivě zasazuje do kontextu dalších mincovních depotů.

Práce Jiřího Lukase představuje zásadní příspěvek k přemyslovské numismatice, který jednak podstatně obohacuje korpus dosud známých mincí a mincovních typů, jednak zpřesňuje náš obraz o souvěkém mincovnictví. Práce je důležitým textem pro všechny, kdo se zabývají raně přemyslovským knížectvím, otázkami knížecí moci a tehdejší ekonomikou.

David Kalhous

Jerzy KALISZUK – Aneta PIENIĄDZ

– Piotr WĘCOWSKI – Krzysztof

SKWIERCZYŃSKI

Clavis scriptorum et operum

Medii Aevi Poloniae, 1–2

Kraków, Homini 2019, 976 + 977–1621 s.,

ISBN 978-83-7354-978-4.

Tento zcela mimořádný opus by si zasloužil zevrubný rozbor ve specializovaném periodiku, nicméně je na něj třeba aspoň stručně

upozornit i v časopisu obecně historickém. Má totiž obecnější dosah než pro literárně historicky a kodikologicky zaměřené medievisty. Může se velmi dobře hodit i specialistovi v oblasti novověku, pokud narazí na potřebu literární informace ze středověkého duševního bohatství, reflektovaného v jeho době. Nadto polská středověká literatura stála v úzkých vazbách k českým poměrům. S povděkem je třeba zdůraznit, že autoři zvolili přísný pramenovědný přístup, tzn. že všechnu písemně zachycenou literární činnost vztahují zásadně k rukopisným zdrojům, i když vzhledem k velkému množství materiálu nebylo možno přihlížet k bližší provenienci jejich nosičů (tak jak to mohl učinit např. Pavel Spunar v kompendiu literatury bohemikální provenience po vzniku pražské univerzity).

Zřetelně o tom vydává svědectví seznam rukopisů a jejich dnešních držitelů. Jde totiž o plných sto zahraničních lokalit s výrazně vyšším počtem institucí, mezi nimiž čelné postavení zaujímají rukopisy chované v českých knihovnách, především ovšem pražských. Ale objevují se tu i knihovny resp. archivy regionálního charakteru, i když zpravidla jen s jednotlivinami. Svědčí to ale o šíři autorského záběru. Polské instituce tvoří pochopitelně jednoznačný základ, jehož pilíři jsou knihovna Jagielloňské univerzity, Univerzitní knihovna ve Vratislavi a víceméně virtuálně Národní knihovna ve Varšavě (tato knihovna až na jednotliviny podlehla zničení za II. světové války a vychází se z její rekonstrukce, kterou před časem podnikl Jerzy Kaliszek). Nejde ovšem jen o samostatná literární díla (homiletika, traktáty všeho druhu, synodální snesení, díla astronomická, moralistní, medicína atd.) ale často také o rozpis svazků sborníkového charakteru, sekvence, epitafy, řeči, koledy,

písňe a další podobné literární útvary. Autoři výslovně rezignovali na epistolografii. Základem řazení jsou křestní jména jednotlivých autorů, případně incipity solitérních anonymních děl. Každý subjekt má pořadové číslo; je jich 1005, s tím ovšem, že uvnitř autorských osobností dosahují jednotlivé položky desítky, až daleko přes stovku sahajících literárních jednotlivin. Někdy jde o velké dílo, jindy o fragment anonymního textu. Pochopitelně jde takřka výlučně o latinu, ale ke konci středověku se začíná objevovat i polština, nalézáme tu také texty německé a – zřídka sice, ale přesto – i texty české. U všech jednotlivin přicházejí všechny potřebné údaje o autoru resp. o rámcovém autorství s udáním pramenného podkladu, s incipitem a explicitem, jakož i odkazem na edice resp. literaturu. Protože řádově jde o doslova několik tisíc samostatných útvarů, je v druhém svazku připojena řada rejstříků včetně incipitů, takže je tím podán poměrně spolehlivý identifikační klíč.

Řazení je alfabeticke podle křestních jmen příslušných autorů, když ovšem jde o dílo anonymní, je třeba obrnit se trpělivostí. Bohužel tu nenalézám jmenné rejstříky, takže např. různá antihusitika, která by nás zajímala nejvíc, je třeba hledat podle jmen jejich autorů. A ovšem nejde jen o antihusitika, protože se tu setkáváme i s díly pražských absolventů i výslovně těch Čechů, kteří volili trvalý odchod do Polska (stačí upozornit na Jana Štěknu za mnoho dalších). Rozumí se samo sebou, že tu jsou integrováni i slezští autoři. Že bych věděl – ale autoři to samozřejmě vědí ještě lépe – jaké rejstříky by byly uživateli k užítu, nemohu nezmínit. Třeba se s nimi v nějaké podobě někde a někdy setkáme. Byl by to rejstřík chronologický, ale také zejména podle jednotlivých literárních kategorií a ovšem osobní a místní.

vých literárních kategorií a ovšem osobní a místní.

Ivan Hlaváček

Klaus NASS (hg.)

*Priester Konrad. Chronik des
Lauterbergs (Petersburg bei Halle/S.)*

(= Monumenta Germaniae Historica
– Scriptores rerum Germanicarum in
usum scholarum separatim editi, vol. 83,
Chronica Sereni Montis auctore
Conrado presbytero)
Wiesbaden, Harrassowitz Verlag 2020,
VI+401 s. + 8 repr.,
ISBN 978-3-447-11386-1.

Klaus Nass je známý pracemi v oblasti vrcholného středověku, zejména 12. století, a to jak analýzami historiografických děl, tak jejich precizními edicemi, důležitými i z bohemikálního pohledu (*Codex Udalrici, Annalista Saxo*), jimž byla na stránkách tohoto časopisu věnována zasloužená pozornost.¹ Kronika kněze Konrada, jež je níže stručně představována, nebyla samozřejmě neznáma a pro České dějiny ji pod názvem *Chronica Montis Sereni* užíval i Václav Novotný (zejména v souvislosti se slavnou Soběslavovou bitvou s Lotharem III v roce 1126). Nicméně tehdy platná edice Ernsta Ehrenfeuchtera ve foliových *Scriptores Monumenta Germaniae Historica* z r. 1874 byla shledána po právu nedostatečnou, a tak ji Nass v překvapivě krátkém čase připravil k definitivní edici. Definitivní, pokud se ovšem nenajde další rukopis, což je ale nepravděpodobné, i když pět dnes známých rukopisů je od data jejího vzniku ve dvacátých letech 13. století vzdá-

1 ČČH 95, s. 797; ČČH 105, s. 738; Sborník archivních prací 68, 2018, č. 1–2, s. 593.